ΚΡΙΤΙΚΗ

ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ - ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΕΒΑΣΤΙΚΟΓΛΟΥ

«Αγγέλα»

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΝΑΓΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Βορείου Αιγαίου μας θύμισε παλιές εποχές, όταν στο ίδιο αυτό υπόγειο του Θεάτρου Κάρολου Κουν παιζόταν η «Αγγέλα» του Γιώργου Σεβαστίκογλου, το 1964, έργο που αξιοποιήθηκε μετά από αυτή την παράσταση και παίχτηκε κυρίως από περιφερειακούς θιάσους κατακτώντας μια θέση στο ελληνικό θεατρικό στερέωμα την ίδια εποχή περίπου που είχε αρχίσει από τον Καμπανέλλη η ανανέωση του ελληνικού θεατρικού λόγου και του κοινωνικού προβληματισμού στην ελληνική σκηνή.

Εξάλλου, και τα δύο έργα «Η αυλή των θαυμάτων» που προηγήθηκε κάπως, και η «Αγγέλα» παρά τις ιδιαιτερότητές τους, αξιοποιούν τους δρόμους που άνοιξε στην ευρωπαϊκή τέχνη, τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, ο ιταλικός νεορεαλισμός.

Η «Αγγέλα» μας μεταφέρει στην Ελλάδα του 1950 και στην ανατομία της κοινωνίας τα μεταπολεμικά εκείνα χρόνια της μετανάστευσης, της ανεργίας και τη μοίρα πολλών κοριτσιών κυρίως α-τι της αστικής τάξης που βρισκόταν μετά τον πόλεμο στα σπάργανα. Ο συγγραφέας «διαλέγει μια κοινωνική ομάδα απόκληρων και ανυπεράσπιστων που υφίσταται έντονα την εκμετάλλευση και την καταπίεση, ενώ παράλληλα είναι ευάλωτη στη διαφθορά».

Το έργο αρχίζει από μία αυτοκτονία και από την αναζήτηση των υπευθύνων κι εκεί παρελαύνουν τύποι ακόμα και του υποκόσμου, άνθρωποι που αναζητούν θύματα στον κύκλο αυτό των δυστυχισμένων κοριτσιών της κουζίνας και του πλυσταριού, που θέλουν κι αυτά να ζήσουν τον έρωτα και την πρόσκαιρη ευτυχία μιας συνάντησης μεταξύ τους, για να εξιστορούν τα βάσανά τους.

Δεν λείπουν βέβαια και τα φασιστοειδή υποκείμενα που παρακολουθούν κινήσεις και ό,τι άλλο τροφοδοτεί τις λειτουργικές ανάγκες του επαγγέλματος που συνίστανται στις καταδόσεις και στις συχνές επαφές με τον χωροφύλακα και τον αστυνόμο. Η Αγγέλα πνίγεται σ' αυτό τον κόσμο και προσπαθεί κι αυτή ν' αναπνεύσει με κάποιον κρυφό έρωτα, με μια έμπιστη φίλη να της εξομολογηθεί τους καημούς της και με την αγωνία της να μην ξεπέσει από κάποιο στήριγμα ηθικής που κουβαλάει μέσα της.

Το έργο όμως του Σεβαστίκογλου δεν καταγράφει απλώς τα περιστατικά, αλλά διερευνά τα αίτια πίσω από τα φαινόμενα, τα εντοπίζει και τα καταγγέλλει. «Στην ουσία ξεπερνά τον νατουραλισμό, επειδή μέσα από την πορεία για την αποκάλυψη της αλήθειας παρακολουθεί και αναδεικνύει την ηθική και ψυχική δοκιμασία των ηρώων». Η αυτοκτονία της Τασίας προκαλεί ένα ρήγμα σε αυτό τον κόσμο που επικεντρώνει το ενδιαφέρον στα πρόσωπα και στην τοποθέτησή τους σε αυτό το περιστατικό. Αναδεικνύονται στο έργο οι αντιφατικοί χαρακτήρες των προσώπων που άλλοι είναι συμβιβασμένοι και άλλοι ανένδοτοι. Επειδή το έργο παίχτηκε και γράφηκε φυσικά σε μιαν άλλη εποχή δεν έπεται πως είναι σήμερα ξεπερασμένο. Ο Σεβαστίκογλου ψυχογραφεί τον άνθρωπο που γίνεται έρμαιο των παθών του αλλά και από την άλλη πάσχει για την αλήθεια και προσπαθεί να ματαιώσει τον φόβο του και την ανασφάλειά του σε μια συντροφικότητα. Η εικόνα της κοινωνικής πραγματικότητας, όπως παρουσιάζεται στην Αγγέλα, χρωματίζεται από την πολιτική οξύτητα εκείνης της ιστορικής στιγμής.

Θα λέγαμε πως ο Κωστής Καπελώνης που σκηνοθέτησε το έργο έδωσε μια πιστή τοιχογραφία του κόσμου εκείνου, του κόσμου του σπαραγμού και της ψυχικής ανάγκης για μια ανάταση πέρα από τη μιζέρια της κοινωνικής του τοποθέτησης, ενός κόσμου που ωθεί τα ορμέμφυτά του μακριά από το σύστημα που υπηρετεί. Τα κορίτσια που υποδύθησαν τους ρόλους Άννα (Χριστίνα Καραβεζύρη), Φανή (Αρκαδία Ψάλτη), Γεωργία Χριστίνα Σπύρου και Νέρα (Αυγούστα Λυκουρίνα) κινήθηκαν με πειστικότητα και ζωγράφισαν έναν κόσμο ελπίδας και απελπισίας χωρίς υπερβολή.

Η Αγγέλα (Τάνια Παλαιολόγου) είχε το στοιχείο της κορυφαίας, ας πούμε, ενός χορού μιας τραγωδίας που η πραγματικότητα δεν της είχε συντρίψει την αθωότητα γι' αυτό και λειτουργούσε καταλυτικά στον έρωτα. Ο Στράτος (Γιάννης Αθανασιάδης) ήταν ο άνθρωπος που ελέγχει το κύκλωμα, ο συνδετικός κρίκος του υποκόσμου με την εξουσία και υπηρέτησε ζωντανά τον ρόλο του. Πολύ καλοί ήταν και ο Λάμπρος (Μιχάλης Κοιλάκος) και σε δεύτερους ρόλους ο Άγγελος Παντελάρας (γκαρσόνι) καθώς και οι αστυφύλακες, οι διαβάτες και οι λοιποί της διανομής. Οι στίχοι τραγουδιών του Σταύρου Σιόλα και τα σκηνικά του Νικόλα Χατζή στο κλίμα του έργου.